

Onderwerp: Financiële bijdrage basisschool Yn de mande Schiermonnikoog, 1 mei 2018

Aan de Gemeenteraad

Inleiding

In het schooljaar 2015/2016 is de basisschool door de inspectie als 'zwak' beoordeeld. Het toenmalig bestuur van de basisschool heeft om die reden een interim-directeur aangesteld, die de opdracht heeft gekregen om de basisschool in juni 2017 op een goed kwaliteitsniveau te krijgen waardoor de school weer tot het basisarrangement behoort, hetgeen is gebeurd.

De gemeenteraad heeft vorig jaar in de raadsvergadering van 23 mei 2017 besloten een bijdrage aan de basisschool te verlenen van € 49.500 ter bekostiging van meerkosten van de interim-directeur over de periode februari 2017- juli 2018 ten opzichte van een reguliere directeur. De afgelopen periode zijn gesprekken gevoerd met het huidige schoolbestuur (benoemd per 23 januari 2018). De financiële situatie van de school blijft kwetsbaar; de inspectie van het onderwijs en gemeente krijgen maandelijks rapportages over de financiën en houden een vinger aan de pols. De inspectie van het onderwijs heeft als gevolg van deze financiële kwetsbaarheid de eis gesteld dat de gemeente financieel garant moet staan voor de financiën van de school.

Het bestuur van de basisschool heeft een verzoek ingediend om in ieder geval de komende twee schooljaren (2018/2019 en 2019/2020) financieel bij te blijven dragen aan de school. Het bestuur zal met de directie zich tot het uiterste inspannen om het passend onderwijs zoveel mogelijk binnen het reguliere budget op te vangen.

Toelichting

Leefbaarheid en kwalitatief goed onderwijs

De basisschool is de enige basisschool op het eiland en is daarmee een belangrijke schakel voor de leefbaarheid van het eiland. De kwaliteit van de het onderwijs is daarbij een belangrijk aspect; we willen de kinderen op Schiermonnikoog kwalitatief goed onderwijs bieden!

In een eerder stadium hebben de schoolbesturen en het gemeentebestuur de volgende visie opgesteld:

Ieder kind op Schiermonnikoog moet zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen om zo gelukkig en optimaal te kunnen participeren in de maatschappij. Als basis geldt dat de jeugd van 0-16 zich ononderbroken moet kunnen ontwikkelen op het eiland. Dit betekent dat er sprake moet zijn van een doorgaande leerlijn, zowel pedagogisch als didactisch, van 0-16 jaar. Daarbij geldt dat er voor ieder kind onderwijs op maat moet worden geboden.

Om de jeugd de optimale ontwikkelingskansen te kunnen bieden betekent dat er kwaliteit en samenhang moet zijn in de onderlinge verhoudingen waarbinnen kinderen opgroeien: het gezin, de school, de opvang, het dorp en de club of vereniging. Die samenhang is ook belangrijk voor ouders om zo arbeid en zorg voor kinderen te kunnen combineren, onderwijsachterstanden effectief te bestrijden, leerlingen op maat te bedienen (levelwerk; zowel aan de onderkant als aan de bovenkant), integratie te bevorderen en het leren binnen en buiten de school met elkaar te verbinden.

Bovenstaande betekent dat de school passend onderwijs wil bieden aan in feite alle kinderen van het eiland zodat kinderen kunnen opgroeien in hun eigen woon-en leefomgeving. Het uitgangspunt van de school is dat alle kinderen die vorm van onderwijs wordt geboden die bij hun past. Dat vraagt meer van de school dan een gemiddelde school aan de wal; hier wordt inclusief onderwijs aangeboden. Er wordt meer gevraagd van het personeel, er is extra ondersteuning nodig in de klassen en daarmee wordt een zwaardere wissel getrokken op de financiën van de school. Dat valt niet te bekostigen uit het reguliere budget.

Kwaliteit, continuïteit en huisvesting personeel

Zoals zojuist geschreven zijn de kwaliteit en financiën van de school onlosmakelijk met elkaar verbonden. De kwaliteit van de basisschool valt en staat echter met goed kwalitatief personeel. De afgelopen jaren hebben laten zien dat wanneer scherp gestuurd wordt op de financiën dit zijn invloed heeft op de kwaliteit van de school (in negatieve zin).

Het valt niet mee kwalitatief goed personeel hier op het eiland te krijgen en te houden. Voor onderwijzend personeel dat van de wal komt, blijft het moeilijk om een goed onderkomen te vinden. Het blijkt dat passende woonruimte van invloed is op de keus om op de basisschool te willen komen en blijven werken. Daarmee heeft het ook invloed op de continuïteit op de school, wat vervolgens zijn doorwerking heeft op de kwaliteit. Personeel dat niet fulltime op het eiland woont heeft te maken met extra reis- en verblijfskosten. Om kwalitatief goed personeel hier naar het eiland te krijgen moet de school daarin bijdragen. De bekostiging vanuit het Rijk voorziet hier echter niet in.

De interim-directeur heeft het afgelopen jaar laten zien dat hij de deskundigheid inbrengt die de school nodig heeft om in het basisarrangement te blijven. Daarnaast wordt nu verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de school. In het belang van de continuïteit van de school (rust en stabiliteit) zou het wenselijk zijn om de interim-directeur langer aan te houden. Ook de inspectie heeft daarop aangedrongen.

Kwaliteitsimpuls onderwijs

Naast het aanhouden van de interim-directeur voor het behoud van de kwaliteit van de school en de doorontwikkeling van de school is het wenselijk om extra groepsondersteuning te bieden. Door het aanbieden van groepsondersteuning kan er beter vorm worden gegeven aan passend onderwijs op het eiland, oftewel onderwijs op maat. Op deze wijze wordt een kwaliteitsimpuls gegeven aan het onderwijs op het eiland.

Kindvoorziening 0-16 jaar

Momenteel en komende jaren zal hard worden gewerkt aan het realiseren van een kindvoorziening 0-16 jaar. De huidige interim-directeur is betrokken bij dit proces dat zal toewerken naar opening van deze voorziening in het jaar 2020. Ook hiervoor geldt dat het van essentieel belang is om ook in dit proces de continuïteit te waarborgen.

Zorgplicht

Basisschool Yn de mande valt onder bijzonder onderwijs en is een zelfstandige stichting. De gemeente heeft echter een (grondwettelijke) zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor haar inwoners. Hoewel de gemeente van mening is dat de gemeentelijke overheid in principe geen geldelijke bijdragen mag en moet leveren aan de onderwijsinstellingen op het eiland dwingt de bijzondere situatie van Schiermonnikoog dit principe in dit geval te nuanceren.

Garantstelling

Met een leerling aantal van 49 (telling 1 oktober 2017) en onderstaande uitstroom en instroom van leerlingen, wordt duidelijk, dat dit dalende aantal leerlingen een negatieve invloed heeft op de lumpsum en op de begroting van Yn de Mande.

Verloop leerlingaantallen o.b.v. verwachte instroom en uitstroom:

	begin schooljaar	instroom	uitstroom	einde schooljaar
2017/2018	49	6	6	49
2018/2019	49	6	7	48
2019/2020	48	4	5	47
2020/2021	47	6	6	47

Financieel gevolg dalend aantal leerlingen:

Op teldatum 1 oktober 2016 had Yn de Mande nog 58 leerlingen. Op 1 oktober 2017 is dit gedaald tot 49 leerlingen. Het financiële gevolg van een dalend leerlingenaantal is ongeveer € 5.000 per leerling. Dit houdt in dat een daling van 9 leerlingen een lagere Rijksuitkering betekent van ongeveer € 45.000.

Omdat een dalend aantal leerlingen niet of nauwelijks te beïnvloeden is en een basisformatie van 3 leerkrachten nodig is gezien de leerling populatie op het eiland, is het voorstel om als gemeente Schiermonnikoog garant te staan voor het financiële nadeel op de lumpsum wat deze daling van het leerlingaantal teweeg brengt. De ondergrens voor het aantal leerlingen willen we vooreerst stellen op

40 leerlingen, wat tevens inhoudt dat de garantstelling op jaarbasis € 45.000 bedraagt ten opzichte van het leerlingaantal van 49 leerlingen per begin van het huidige schooljaar.

Een voorwaarde voor deze garantstelling is dat we als gemeente instemmingsrecht hebben in de financiële documenten, dus de begroting, jaarrekening en tussentijdse rapportages. Op die manier kunnen we ook een vinger aan de pols houden wat betreft de uitgaven van de basisschool.

Financiën

I. Extra kosten in schooljaren 2018/2019 en 2019/2020

De afgelopen jaren is het leerlingenaantal teruggelopen. Zo had de school in 2011 nog 100 leerlingen en zijn er op dit moment 54 leerlingen. De bekostiging vanuit het Rijk is gekoppeld aan het aantal leerlingen dat een school heeft.

Wil de school recht doen aan bovenstaande punten dan is hiervoor een extra investering gewenst aangezien de bekostiging vanuit het Rijk onvoldoende is ondanks de extra impulsen die momenteel vanuit OCW gegeven worden:

1. bijdrage vermindering werkdruk
2. bijdrage verbetering kwaliteit kleine scholen

De bijdrage vermindering werkdruk bedraagt € 155 per leerling wat neerkomt op een bedrag van ongeveer € 7.000. De bijdrage voor verbetering van kwaliteit van kleine scholen bedraagt voor het schooljaar 2018/2019 € 10.000 en voor het schooljaar 2019/2020 € 20.000.

Personeel

Uitgangspunt van de school qua personeel is als volgt:

- a) basisformatie van drie leerkrachten (bekostiging Rijk)
- b) Interne begeleider (bekostiging Rijk)
- c) vijf ochtenden extra groepsondersteuning voor onderwijs op maat (geen bekostiging vanuit het Rijk)
- d) directie (bekostiging Rijk enkel reguliere directie)

Extra kosten

	Toelichting	2018/2019	2019/2020
extra woonlasten personeel	€ 500 per maand	€ 6.000	€ 6.000
extra reiskosten personeel		€ 1.000	€ 1.000
extra kosten personeel (punt c.):		€ 30.000	€ 30.000
extra toeslag Rijk (punt 1, t.b.v. extra kosten personeel)	Inkomst	-/- € 7.000	-/- € 7.000
extra toeslag Rijk (punt 2, t.b.v. extra kosten personeel)	Inkomst	-/- € 10.000	-/- € 20.000
meerkosten interim-directie (punt d.)		€ 36.000	€ 36.000
Totale extra kosten		€ 56.000	€ 46.000

Kindvoorziening 0-16 jaar

Zoals eerder gemeld zal worden toegewerkt naar een opening van het kindcentrum in 2020 (schooljaar 2020-2021). De verwachting is dat met het kindcentrum ook een efficiëncyslag kan worden gemaakt in de directievoering en uitwisseling van personeel tussen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.

II. Financiële situatie basisschool Yn de Mande

1/ Eigen vermogen:

Per 31-12-2016 bedraagt de stand van de algemene reserve € 94.405. De voorlopige cijfers van de jaarrekening 2017 tonen een nadelig rekeningsresultaat van € 69.930. Het geraamde begrotingssaldo 2018 is € 3.325.

Geprognostiseerd verloop Eigen Vermogen:

31-12-2016	€ 94.405
voorlopig resultaat 2017	€ 69.930 nadeel
geraamd resultaat 2018	€ 3.325 *
31-12-2018	€ 27.800

* Het geraamd resultaat 2018 gaat uit van het aanblijven van de interim-directeur einde schooljaar 2017/2018

De meerkosten bedragen € 3.600 per maand, dus voor boekjaar 2018 gaat het om € 14.400 (sept. t/m dec.)

2/ Liquide middelen

Het meest actuele liquiditeitenoverzicht van de basisschool toont dat per 31-3-2018 het banksaldo nog €48.545 bedraagt. Dit saldo daalt wordt naar verwachting in de loop van 2018 negatief.

3/ Schoolnorm weerstandsvermogen

In de jaarrekening 2016 van de school staat onder het kopje "weerstandsvermogen" een weerstandsvermogen tussen de 10% en 40% wordt binnen de vereniging als aanvaardbaar geacht. Met 11% zit de school eind 2016 nog net binnen de door haar zelf als aanvaardbaar geachte norm. Met het tekort van 2017 zal zij onder haar eigen norm schieten.

De vraag is of een gemeente moet gaan subsidiëren omdat de school onder haar eigen norm van het weerstandsvermogen zit. Aan de andere kant is het zo dat als de gemeente de meerkosten van de interim-directeur voor haar rekening neemt, de basisschool meer financiële body heeft naar de toekomst.

4/ Wat zijn de risico's voor de school?

Risico kosten schoolgebouw:

Uitvoering van het onderhoud aan het schoolgebouw gebeurt door de gemeente en hiervoor is een MOP opgesteld. Daar zitten dus weinig risico's in de komende jaren.

Dekking:

De totale extra bijdrage over de jaren 2018/2019 en 2019/2020 bedragen in totaal € 102.000, zie de tabel hieronder.

Verdeling van de extra bijdrage over de boekjaren:

	2018	2019	2020	totaal
schooljaar 2018/2019	€ 23.330	€ 32.670	n.v.t.	€ 56.000
schooljaar 2019/2020	n.v.t.	€ 19.170	€ 26.830	€ 46.000
totaal	€ 23.330	€ 51.840	€ 26.830	€ 102.000

De kosten kunnen in elk van de jaren 2018-2020 worden gedekt uit de beschikbare begrotingsruimte. Dit heeft het volgende effect op het begrotingssaldo:

	2018	2019	2020	toelichting
begrotingssaldo	€ 28.940	€ 72.000	€ 190.470	alle jaren positief
extra bijdrage Yn de mande	€ 23.330 -/-	€ 51.840 -/-	€ 26.830 -/-	totaal is € 102.000
<i>begrotingssaldo incl. voorstel Yn de Mande</i>	<i>€ 5.610</i>	<i>€ 20.160</i>	<i>€ 163.640</i>	<i>alle jaren positief</i>

Voorstel

1. Akkoord te gaan met het verstrekken van een bijdrage aan basisschool Yn de Mande van € 102.000 voor de schooljaren 2018/2019 en 2019/2020 en dit bedrag te dekken uit de begrotingsruimte in de jaren 2018 t/m 2020;
2. Garant te staan voor € 45.000 per schooljaar uitgaande van een maximale daling van het leerlingenaantal naar 40 leerlingen.
3. De financiële consequenties voor 2018 en verder worden verwerkt in de 7^{de} begrotingswijziging.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,
de secretaris, de burgemeester,

P.G. Küppers

I. van Gent